Найбільша кількість пенсіонерів, які навчаються, зосереджена у Корабельному районі, а саме, там отримують для себе нові знання, вміння та навички біля третини всіх зареєстрованих.

Заняття триватимуть до травня, після чого відбудеться випускний з врученням сертифікатів про закінчення. За бажанням студенти можуть залишитися на другий рік і повторно пройти курс. Також можуть пропонувати окремі теми для вивчення, їх зацікавив якийсь конкретний матеріал.

Отже, у роботі розкрито особистості людини похилого віку, проблеми, що виникають після виходу на пенсію, труднощі, з якими вони стикаються, особливо в період воєнного стану. Як одним з видів неформальної освіти в умовах воєнного стану є Університет третього віку, що дає можливість людям похилого віку розвиватися, навчатися, налагоджувати нові продуктивні соціальні зв'язки, вміти шукати внутрішні та зовнішні ресурси для вирішення особистісних проблем.

Список використаних джерел:

1. Україні загрожує демографічна криза: як скорочується чисельність населення. URL: http://surl.li/fewde.

2. Визначення віку, з якого особа може вважатися особою похилого віку: огляд міжнародного досвіду. URL: https://osvita.ua/sociology/29813/.

3. У Миколаєві відкрився Університет третього віку, де навчаються студенти від 60 років. URL: http://surl.li/rxknk.

Abstract: *theses are devoted to the description of problems and difficulties that arise as a result of a person's retirement and acquisition of the status of «elderly». The peculiarities of the University of the Third Age as a type of informal education in the conditions of martial law are also defined.*

Key words: *enlightenment, knowledge, people of late age, pensioners, university of the third century.*

Науковий керівник:
Мікуляк К. А.,
асистент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет

УДК 338.43:336.22

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Литвиненко Світлана Віталіївна,
здобувач вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *тези присвячені опису проблем і особливостей оподаткування фермерських господарств в умовах військового стану в Україні.*

Ключові слова: *податки, фермерське господарство, оподаткування.*

Початок повномасштабного військового вторгнення на територію України, приніс багато випробовувань для фермерських господарств, які в свою чергу зазнали і до цих пір зазнають колосальних збитків. Серед найболючіших варто назвати: вбиті чи поранені керівники або працівники, пошкоджене або знищене майно чи продукція, заміновані території, втрата торгових зв'язків тощо.

Закон України «Про фермерське господарство» від 2003 року визначає, що «фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, здійснювати її переробку та реалізацію з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм у власність та/або користування, у тому числі в оренду, для ведення фермерського господарства, товарного сільськогосподарського виробництва, особистого селянського господарства» [6].

Вказаний Закон України «визначає правові, економічні та соціальні засади створення та діяльності фермерських господарств як прогресивної форми підприємницької діяльності громадян у галузі сільського господарства України» [6].

Згідно Закону України, «фермерське господарство підлягає державній реєстрації як юридична особа або фізична особа – підприємець. Фермерське господарство діє на основі установчого документа (для юридичної особи – статуту, для господарства без статусу юридичної особи – договору (декларації) про створення фермерського господарства)» [6].

Податковим кодексом України визначено дві системи оподаткування фізичних осіб-підприємств, а саме: спрощена і загальна системи. Якщо постав вибір, то варто розрахувати податкове навантаження в цих системах оподаткування, і обрати ту, де таке навантаження є найнижчим. Можна зазначити, що в Україні незалежно від форми підприємницької діяльності, фермерські господарства можуть бути платниками ПДВ. Оподаткування фермерських господарств як фізичних осіб в нашій державі також передбачає використання спрощеної системи. У такому випадку потрібно сплачувати єдиний податок і єдиний соціальний внесок. Для фермерських господарств створено можливість обирати одну з чотирьох груп платників єдиного податку [8].

Якщо фермерські господарства діють як юридичні особи, то вони також мають можливість обирати з двох систем оподаткування: загальної чи спрощеної. У більшій мірі загальну систему оподаткування використовують фермерські господарства, які мають суттєві витрати. Базою оподаткування тут виступає чистий дохід. Зрозуміло, що чим більші витрати, тим менший податок на прибуток. Варто зауважити, якщо річний дохід підприємства становить менше, ніж 20 млн грн, то декларацію на прибуток потрібно подавати один раз на рік, в іншому випадку — щоквартально. На спрощеній системі фермерські господарства звільнені від сплати певних податків і зборів. Однак, треба

розуміти, якщо підприємство не відповідає критеріям спрощеної системи за Податковим кодексом України, то загальна система – це єдний варіант для такого фермерського господарства [8].

В умовах військового стану в Україні фермерське господарство зіткнулося з двома основними проблемами – доступом до пільгового фінансування, та низькою рентабельністю виробництва зернових і олійних культур через експортні обмеження. Ці проблеми постали особливо гостро для малих фермерів.

Нині «Світовий банк розгортає впровадження нового проєкту підтримки українських фермерських господарств. Його коротка назва ARISE - «Екстрений проєкт надання інклюзивної підтримки для відновлення сільського господарства України». Проєкт нарощує фінансову підтримку сільськогосподарських товаровиробників, у тому числі малих фермерських господарств. Впродовж наступних двох років ARISE покращить доступ до пільгового фінансування та грантів для приблизно 90 тисяч фермерів. Проєкт також підтримає зусилля фермерів, які переходять до вирощування культур із високою доданою вартістю» [1].

У свою чергу, український уряд також підтримує фермерські господарства, наприклад, «фермерські господарства з площею до 120 гектарів на деокупованих територіях зможуть отримати 8 тисяч гривень на гектар допомоги від уряду України» [2].

Також звільнено від оподаткування заміновані та окуповані ділянки. Законом України від 11.04.2023 № 3050 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо звільнення від сплати екологічного податку, плати за землю та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно» [3], починаючи з «1 січня 2023 р. не нараховується та не сплачується екологічний податок за об’єкти оподаткування, що знаходяться на земельних ділянках, забруднених вибухонебезпечними предметами, або які були визнані потенційно забрудненими вибухонебезпечними предметами. Окрім того, починаючи з 2022 р., не нараховують та не сплачують плату за землю (земельний податок та/або орендна плата) власники та користувачі земельних ділянок, які: перебувають у консервації; забруднені вибухонебезпечними предметами; розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) активні бойові дії або тимчасово окупованих територіях; непридатні для використання у зв’язку з потенційною загрозою їхнього забруднення вибухонебезпечними предметами» [7].

В Україні «відновлено передбачені державою додаткові стимули для створення та розвитку СФГ (сімейного фермерського господарства) без створення юридичної особи, які були призупинені» [7]. Міністерство аграрної політики та продовольства України «спрямувало на позабюджетний рахунок 1,9 млн грн, щоб сплатити компенсацію сімейним фермерським господарствам, які є платниками єдиного соціального внеску. Це обов’язковий платіж соціального страхування, який здійснюється роботодавцями за своїх працівників. Кошти вже отримали на свої персоналізовані рахунки 170 членів

СФГ. Це доплати за підсумками попереднього року та за І квартал 2023 року» [4].

У 2024 році Міністерство аграрної політики та продовольства України анонсували «фінансову підтримку фермерських господарств для провадження виробничої діяльності та диверсифікації виробництва надається у розмірі, що не перевищує один мільйон гривень, із забезпеченням виконання зобов'язання щодо повернення бюджетних коштів» [5].

Отже, було проаналізовано особливості оподаткування фермерських господарств в період військового стану, деякі зміни та державну підтримку таких суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел:

1. Україна: Підтримка малих фермерів під час війни [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://www.worldbank.org/uk/news/feature/2023/10/30/ukraine-supporting-small-farms-amidst-war
2. Уряд розширив підтримку невеликих фермерських господарств на деокупованих територіях [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://www.epravda.com.ua/news/2024/03/15/711230/
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо звільнення від сплати екологічного податку, плати за землю та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно : Закон України від 11.04.2023 № 3050 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3050-20#Text
4. 170 сімейних фермерських господарств отримали компенсацію ЄСВ від держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://landlord.ua/news/170-simeinykh-fermerskykh-hospodarstv-otrymaly-kompensatsiiu-iesv-vid-derzhavy/
5. Підтримка агробізнесуі: які програми доступні у 2024 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://suspilne.media/689452-pidtrimka-agrobiznesu-na-cerkasini-aki-programi-dostupni-u-2024-roci/
6. Закон України «Про фермерське господарство» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text
7. Ключові політики та заходи для підтримки аграрного сектору України в умовах воєнного стану [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/klyuchovi-polityky-ta-zakhody-dlya-pidtrymky-ahrarnoho-sektoru-ukrayiny-v
8. Оподаткування фермерських господарств в Україні у 2023 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://agroapp.com.ua/uk/blog/opodatkuvannya-fermerskix-gospodarstv-v-ukraini-u-2023/

Annotation: *theses are devoted to the description of the problems and peculiarities of taxation of farms in the conditions of martial law in Ukraine.*

Keywords: *taxes, farming, taxation.*

Науковий керівник:
Сіренко Н.М. ,
завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
доктор економічних наук, професор